

Nieuwsbrief suppletie Roggenplaat

Nummer 2 / 22 april 2016

Beste lezer,

Door de aanleg van de Stormvloedkering Oosterschelde is de getijstroom in de Oosterschelde afgenomen. De getijstroom is niet sterk genoeg meer om intergetijdengebieden (platen, slikken en schorren) die tijdens stormen zijn afgekald, weer op te bouwen met zand en slib. Dit verschijnsel staat bekend als de zandhonger van de Oosterschelde. De zandhonger vormt een bedreiging voor de natuur-, de landschaps- en de recreatiewaarde en voor de lange termijn waterveiligheid van het gebied.

Rijkswaterstaat heeft een verkenning uitgevoerd naar de meest effectieve maatregelen voor de aanpak van de zandhonger in de Oosterschelde. De uitkomst is dat de effecten bestreden kunnen worden met het suppleren van zand op intergetijdengebieden. Voor de korte termijn is de aanpak van de Roggenplaat het meest urgent, omdat door de zandhonger de oppervlakte en hoogte van deze plaat snel afnemen. De aanpak van andere locaties is vanaf 2025 aan de orde.

In november 2014 is ingestemd met het aanpakken van de Roggenplaat (voorziene uitvoeringsperiode 2017-2018). De suppletie Roggenplaat heeft als doelstellingen:

- Behoud van de huidige foerageerfunctie van het Roggenplaat/Neeltje Jans complex voor de komende 25 jaar;
- Ontwikkelen van kennis voor flexibel, klimaatbestendig kosteneffectief kustmanagement.

Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten zijn samen verantwoordelijk voor de voorbereiding van de suppletie. Deze planfase is gestart in de nazomer van 2015 en loopt tot eind dit jaar. De planfase moet resulteren in een ontwerp van de suppletie dat is besproken met de mosselkwekers, recreanten, natuurbeschermingsorganisaties en omwonenden.

In deze tweede nieuwsbrief informeren we u graag over de volgende onderwerpen:

- Risicobeoordeling besproken met de mosselkweker
- Stand van zaken variantenstudie
- Stakeholderbijeenkomst 10 mei
- Verstoringsonderzoek zeehonden
- Onderzoeksactiviteiten op de Roggenplaat
- Subsidieaanvraag Smart Sediment
- Interview met de voorzitter van het Nationaal Park Oosterschelde

Bijeenkomst mosselkwekers rondom de Roggenplaat

Op een bijeenkomst op 2 oktober jl. met de mosselkwekers van de Roggenplaat is er afgesproken dat er voor de mosselpercelen een risicobeoordeling wordt uitgevoerd naar de mogelijke negatieve effecten van de aanleg van de suppletie op de groei van mossels op de percelen rond de Roggenplaat. Op 18 maart hebben Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten de resultaten gepresenteerd aan 25 kwekers.

Resultaat

Het resultaat van de risicobeoordeling is dat de werkzaamheden een zeer beperkt risico vormen voor de mosselkweek op de percelen. Uitzondering daarop is de zandwinning uit de winplaats Hammen. Die veroorzaakt een kleine vermindering van de getijstrooming boven een perceelblok. Dat leidt mogelijk tot afzetting van een dun laagje slib of zand op meerdere percelen. Om deze effecten te voorkomen hebben RWS en Natuurmonumenten besloten om de winning uit de Hammen uit te sluiten en het benodigde zand uit de winplaats Roompot te halen, waar in principe voldoende geschikt zand aanwezig is.

Second opinion

De risicobeoordeling is voor een second opinion voorgelegd aan twee deskundigen, de heer van den Berg van adviesbureau Morfodynamica en de heer Blik van bureau Svasek Hydraulics. Hun opmerkingen en advies zullen worden verwerkt en vervolgens gedeeld met de betrokken mosselkwekers.

Reacties

Omdat de rapportage een erg inhoudelijk en technisch verhaal is, is er voor gekozen om deze pas na de presentatie beschikbaar te stellen. Tijdens de bijeenkomst zijn er vragen beantwoord over de risicobeoordeling. De mosselkwekers zijn tot eind april 2016 in de gelegenheid om reacties in te dienen bij PO Mossel. De notulen van de bijeenkomst zijn inmiddels verstuurd naar alle aanwezigen.

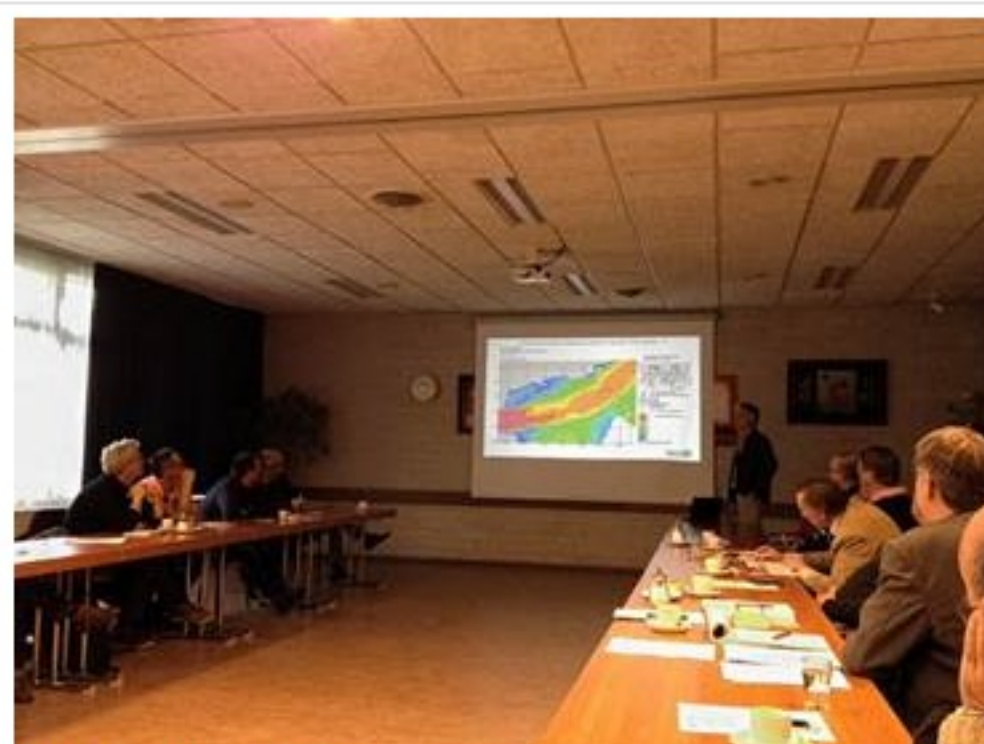

Foto: Natuurmonumenten

Stand van zaken variantenstudie

Door het Centre of Expertise Deltatechnologie (samenwerking van HZ University of Applied Sciences, NIOZ, Deltares en Imares) zijn 3 varianten uitgewerkt voor het suppleren van circa 1,6 miljoen kubieke meter zand op de Roggenplaat. Hierbij is allereerst gekeken welke plekken op de Roggenplaat geschikt zijn om zand op te leggen. Criteria hierbij zijn de natuurlijke rijkdom van de bodem, de afstand tot de zeehonden, de hoogte t.o.v. NAP, de afstand tot de mosselpercelen, de afstand tot de aanlandplaats voor de sleepopperzuiger, de dynamiek op de plaat etc. Daarna is gekeken op welke wijze het zand in die gebieden neergelegd dient te worden om te zorgen dat het gebied met een droogvalduur groter dan 50% zoveel mogelijk toeneemt. Tegelijkertijd moeten de erosie van dat zand en de verstoring van het bodemleven minimaal zijn. Vanuit de drie varianten wordt een voorstel gemaakt voor een voorkeursvariant. Deze variant zal besproken worden met de verschillende stakeholders en daarna voor besluitvorming voorgelegd worden aan de Stuurgroep.

[Terug naar boven](#)

Stakeholdersbijeenkomst 10 mei

Op dinsdagochtend 10 mei 2016 vindt er een stakeholdersbijeenkomst plaats in de Meiboom te Krabbendijke. Doel van deze bijeenkomst is het bespreken van de resultaten van de variantenstudie en de voorgestelde voorkeursvariant. Graag vernemen wij tijdens deze bijeenkomst de reactie van de stakeholders hierop. En we horen graag hun suggesties en aanbevelingen met betrekking tot de uitwerking van het definitieve ontwerp van de suppletie. Binnenkort wordt de uitnodiging per email verstuurd naar alle stakeholders. Als u ook graag naar deze bijeenkomst wil komen, kunt u zich opgeven via omgevingsmanagementroggenplaat@natuurmonumenten.nl.

[Terug naar boven](#)

Verstoringsonderzoek zeehonden

In april is er een onderzoek gestart om de verstoringsgevoeligheid te onderzoeken van de zeehonden op de Roggenplaat. Het onderzoek is bedoeld om te bepalen wat de minimale afstand is waarop verstoring van rustende zeehonden op de Roggenplaat plaatsvindt. Op dit moment geldt er een minimale afstand van 1200 meter waarop de zeehonden benaderd mogen worden. De afstand van 1200 meter zal zoveel mogelijk in acht worden genomen, maar om de suppletie en de monitoring goed uit te kunnen voeren zal er af en toe een kleinere afstand tot aan de zeehonden gehanteerd moeten worden. In het project wordt ook onderzocht hoe de verstoring van rustende zeehonden op de Roggenplaat door de aanleg van de zandsuppletie en de bijbehorende monitoring tot een minimum kan worden beperkt. Het onderzoek wordt uitgevoerd door studenten van de Hogeschool Zeeland onder begeleiding van Rijkswaterstaat.

Onderzoek

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door tijdens 10 perioden van laagwater de zeehonden te laten benaderen door meetploegen, terwijl een waarnemer op de Plompe Toren bij Burghsluis het gedrag van de zeehonden observeert. Voorafgaand aan de zoogperiode worden tijdens 8 metingen de zeehonden tot een afstand benaderd waarop de eerste zeehond te water gaat. Tijdens de zoogperiode, vanaf half mei, worden 2 metingen uitgevoerd om te bezien of de reacties van de zeehonden dan anders zijn. Om verstoring van de pups tijdens deze twee metingen zoveel mogelijk te voorkomen worden die benaderingen afgebroken zodra de zeehonden het zgn "kop op" gedrag tonen. De veldploegen bestaan steeds uit een student die wordt vergezeld door een (ex) collega van RWS met gebiedskennis, ervaring in veldwerk en benadering van zeehonden.

Verstoring vermijden

Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten doen er alles aan om vogels en zeehonden zo min mogelijk te verstoren tijdens de zandsuppletie. Daarom is er voor gekozen om de zandsuppletie in de winter plaats te laten vinden. Er is dan geen trek van kustvogels en de zeehondenpopulatie is kleiner dan de zomerpopulatie. Ook is er rekening gehouden met de broedperiode van vogels die half maart begint en het moment waarop zeehonden hun jongen werpen. Het grootste deel van de ruim 175 zeehonden in de Oosterschelde bestaat uit gewone zeehonden. De gewone zeehond werpt z'n jongen doorgaans in de maanden juni en juli.

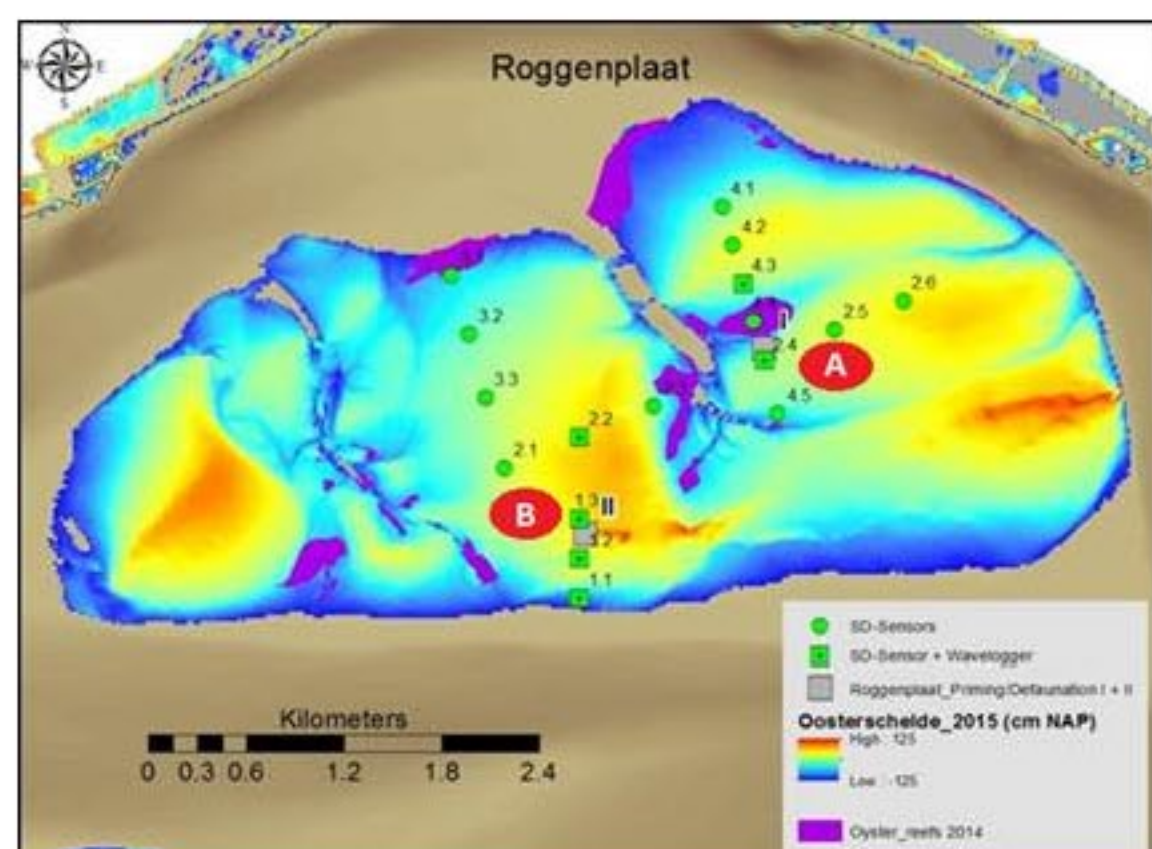

Gewone zeehond

Foto: Jeen Zuidersma

Onderzoeksactiviteiten op de Roggenplaat

In het kader van de suppletie van de Roggenplaat wordt door het NIOZ een aantal kleinschalige testen en proefmetingen uitgevoerd. Eén van deze testen bestaat uit het plaatsen van zogeheten puntsuppleties. Hierbij wordt het zand aangebracht in hoopjes die dan door de kracht van het water geleidelijk worden uitgespreid. Een dergelijke geleidelijke uitspreiding, zou voor de bodemdieren resulteren in een trage, dus niet dodelijke begravingssnelheid.

Afbeelding: locaties waar kleinschalige testen worden uitgevoerd in de vorm van puntsuppleties (locatie A en B)

In dit project is voorzien dat we op 2 locaties op de Roggenplaat (A en B op onderstaande afbeelding) een 9-tal puntsuppleties aanbrengen. Dit zijn hoopjes van 1 m³ met een hoogte tot zo'n 80 cm. De eerste testen zijn afgelopen winter uitgevoerd. In de afgelopen maand (half april 2016) is er een tweede proef gedaan, die nu wordt opgevolgd. De verspreidingsnelheid van het sediment zal in die tijd worden gemonitord. De mate van overleving van de bodemgemeenschap zal worden gemeten langs de locaties met verschillende begravingssnelheden. De exacte monsterpunten zijn afhankelijk van de geobserveerde veranderingen in sedimenthoogte. Deze bemonstering is voorzien rond mei 2016. Mogelijk zal er daarna nog vervolg onderzoek worden uitgevoerd.

[Terug naar boven](#)

Interview met de voorzitter van Nationaal Park Oosterschelde (NPO), Siebe Kramer

Welk belang hebben de intergetijdenplaten voor het NPO?

Als de Zandhonger nu niet wordt aangepakt zullen de platen zienderogen in omvang afnemen. Dat heeft op de langere termijn negatieve gevolgen voor de trekvogels, omdat de mogelijkheid tot foerageren afneemt. De Oosterschelde is een van de vijf belangrijkste Europese schakels in de keten van waterrijke gebieden langs de Oost-Atlantische trekroute.

Hoe groot is de noodzaak om de zandhonger aan te pakken?

Johan van de Gronden, directeur van het Wereld Natuur Fonds, heeft in De Thijs Kramerlezing nog eens nadrukkelijk onderstreept dat de intergetijdengebieden in de Oosterschelde van groot belang zijn voor de vogels en hun trek van Noord naar Zuid en visa versa. Bovendien zal de oplossing van dit Zandhonger probleem in de toekomst steeds kostbaarder worden, waardoor realisatie in het geding komt.

Wat betekent het suppleren van de Roggenplaat voor het NPO?

Het suppleren van de Roggenplaat draagt in hoge mate bij aan het behoud van de plaat en impliceert dus aan de foerageermogelijkheid voor de 85 verschillende soorten trek- en standvogels en dus aan de unieke top natuurwaarde van het Nationaal Park Oosterschelde.

Wat was de rol van het NPO bij het opstellen van het financieringsvoorstel en hoe heeft u die rol beleefd?

De voorzitter van het NPO maakt deel uit van het Bestuurlijk Overleg Zandhonger waarin wij samen met RWS, Provincie Zeeland, Ministerie EZ en I&M alsmede Natuurmonumenten zijn opgetrokken om de financiële middelen nationaal en internationaal te genereren voor dit project. Van belang is de geslaagde Crowdfundingsactie door Natuurmonumenten en het NPO te noemen want het toonde de betrokkenheid van o.a. de Zeeuwse inwoner aan. Ik heb dit als heel stimulerend, adviserend, mobiliserend en motiverend ervaren. Het overleg trekt nog samen verder, want de laatste ontbrekende loodjes wegen zwaar!

Wat is volgens u de meerwaarde van de brede regionale samenwerking om dit project te realiseren?

De meerwaarde van brede regionale samenwerking is gelegen in het brede maatschappelijke en bestuurlijke draagvlak. Er zijn veel projecten, zoals de Marker Wadden, maar de Roggenplaat heeft de steun van de leden van het Algemeen Bestuur NPO, waaronder 7 aanliggende gemeenten, Natuurmonumenten, Zeeuwse Milieu Federatie, Zeeuws Landschap, Staatsbosbeheer, Provincie Zeeland en de visserij- en watersportsector. En dat is heel bijzonder!

Vragen of opmerkingen?

Heeft u vragen of opmerkingen of wilt u zich aan- of afmelden voor de nieuwsbrief? Neemt u dan contact op met omgevingsmanager Michael de Bruijn. Hij is te bereiken per e-mail op michael.de.bruijn@rws.nl of telefonisch op (06)-51 99 04 26.

Smart Sediment

Op 31 maart 2016 is de project- en subsidieaanvraag Smartsediment ingediend bij het INTERREG-programma Vlaanderen Nederland. Zes partijen werken hiermee van 2016 tot 2019 samen aan sedimentbeheer en veerkrachtige natuur in de Scheldedelta. Het project suppletie Roggenplaat maakt hier onderdeel van uit.

In de Oosterschelde, de Bovenschelde, Zeeschelde en Westerschelde staan de biodiversiteit en de ecosystemendiensten onder druk door hoogwaterbescherming en intensief gebruik. Smartsediment draagt bij aan een oplossing voor de erosie van getijdenplaten en het verdwijnen van rustige ondiep watergebieden.

Doel van Smartsediment is om door kennisontwikkeling over en uitvoering van innovatief sedimentbeheer de veerkracht van de natuur te versterken en de ecosystemendiensten te optimaliseren in de grensoverschrijdende Scheldedelta

Als INTERREG de projectaanvraag goedkeurt, zullen de volgende partijen samen een grensoverschrijdend cross-sectoraal partnerschap vormen van overheden, kennisinstellingen en non-profit organisaties:

- Provincie Zeeland
- Natuurmonumenten
- Rijkswaterstaat
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken, Afdeling Maritieme Toegang (Vlaanderen)
- Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee
- Waterwegen en Zeekanaal NV, Afdeling Zeeschelde (Vlaanderen)

[Terug naar boven](#)

Siebe Kramer, voorzitter Nationaal Park Oosterschelde

Hoe ziet u de rol van het NPO in het vervolgtraject (planvorming) in relatie tot de stakeholders?

Het NPO probeert dagelijks in allerlei contacten de waarde van het NPO met haar unieke onder- en bovenwaternatuur, waaronder schorren, platen, hard substraat, slikken, vogels van diverse pluimage, bruinvissen en zeehonden, onder de aandacht te brengen van met name de Zeeuwen maar ook buitenlandse -(vnl. Duitsers en Belgen) en binnenlandse recreanten/toeristen. De belangrijkste stakeholders worden met grote regelmaat met de problematiek geconfronteerd en door het NPO in wederzijds belang geïnformeerd.

Welk advies zou u mee willen geven aan het projectteam voor het vervolgtraject?

Advies is om zo spoedig mogelijk een begin te maken met de suppletie. Het traject loopt al lang en er zijn altijd wel "beren op de weg". Maar eens moet er gewoon een aanzet worden gegeven. Er is nu al enige jaren over gepraat en alle ins & outs zijn genoegzaam bekend. Beginnen toont iets zichtbaars en motiveert om door te gaan. Dat er nog discussiepunten zijn, zoals met de mosselsector, mag ons er niet van weerhouden om binnen afzienbare tijd te beginnen. Rijk en Provincie zijn al bezig om goede afspraken te maken met de mosselsector. Tegelijkertijd moeten er uit Europa nog wat euro's naar het project vloeien. Er is dus genoeg te doen voor het projectteam en dan komt de daadwerkelijke uitvoering met haar logistiek nog!

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Natuurmonumenten

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor jou is bestemd. Indien je niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan je is toegezonden, word je verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.